

Sebehodnocení s využitím emotikonů na 1. stupni ZŠ

Postup formativního hodnocení

I. Identifikační údaje:

Autor materiálu: Mgr. Alena Ženíšková

Název školy, na níž autor působí: ZŠ Truhlářská, Karlovy Vary

II. Kontext:

Cílová skupina: 1. stupeň ZŠ, lze modifikovat i pro 2. Stupeň ZŠ; tento sebehodnotící dotazník byl pořízen v 1. třídě.

Předmět, v němž byla technika realizována: nezařazené k předmětu

Další relevantní informace: Lze využít v každé hodině v kterémkoli předmětu.

Tento dotazník byl využit každý den na konci vyučování po návratu do školy po online vyučování. Online výuku žáci hodnotili „smajlíkem“ na mazací tabulku. Byli zvyklí na hodnocení. Při online výuce jsem vždy někoho vyvolala, aby zhodnotil, co mu šlo, nešlo, co se mu líbilo, nelíbilo.

Myslím si, že žáci 1. třídy by ještě neuměli zhodnotit delší časový úsek (např. vždy na konci týdne). Podle mě jim ještě nějaké věci splývají a neumějí rozeznat důležitost. Učitel se musí připravit také na to, že pokud žáci hodnotí každý den, zabere to ze začátku spoustu času, než si žáci zvyknou na systém.

III. Realizace a hodnocení postupu formativního hodnocení:

Popis využití vybraného postupu formativního hodnocení (jeho modifikace)

Pro sebehodnocení žáka jsem zařadila sebehodnotící dotazník s využitím emotikonů („smajlíků“). Žáci na konci každého dne odpovídají na 6 stejných otázek.

1. otázka: Těším se do školy?
2. otázka: Plním zadané úkoly?
3. otázka: Jsem včas připravený na hodinu?
4. otázka: Poslouchám paní učitelku?
5. otázka: Chovám se hezky ke spolužákům?
6. otázka: Jaký byl dnešní den?

Žáci rozpoznají, zda dosáhli stanoveného cíle, identifikují své silné a slabé stránky, plánují, co udělat lépe do příště. Místo odpovědi vybarvují 3 druhy emotikonů (smajlíků) – 😊, 😐, 😞. Smajlík odpovídá pocitu žáka. Společně jsme si vysvětlili, co jednotlivé smajlíci znamenají.

😊 – těším se do školy, plním zadané úkoly, jsem včas připravený na hodinu, chovám se hezky ke spolužákům, dnešní den byl skvělý.

😐 – moc se mi dnes do školy nechtělo, některé zadané úkoly neplním včas, někdy mě paní učitelka musí upozornit, abych si připravil věci na hodinu, některé úkoly mi musí paní učitelka zopakovat, někdy se nechovám hezky ke spolužákům, dnešní den byl dobrý.

😞 – netěším se do školy, neplním zadané úkoly, nejsem včas připravený na hodinu, neposlouchám paní učitelku, nechovám se hezky ke spolužákům, dnešní den se mi nelíbil.

Nejprve si žáci vyplní pracovní list se „smajlíky“ (viz příloha 1 a 2), poté své sebehodnocení okomentují (příloha 4, 5, 6). Pokud je více času, ptám se každého zvlášť. Pro zhodnocení na video žáci odpovídali samostatně, aby se nestyděli před spolužáky nebo se jim nesmáli. Pokud je méně času, vyberu si pár jednotlivců. Každý den někoho jiného, aby se prostřídali. Pokud odpovídají v lavici, cítí se jistější, než když jdou před tabulí. Pokládám návodné otázky, aby neodpovídali pouze: „Líbí se mi, dařilo se mi.“ Snažím se, aby odpovídali celou větou a nejlépe několika a neodpovídali pouze jednoslovně. U někoho to jde lépe, u někoho méně, ale vždy se všichni snaží.

Postup zavádění a realizace postupu formativního hodnocení

Smajlíky jsme zařadila, protože v současné době se s nimi žáci setkávají často. Využívají je při psaní SMS zpráv, při chatování s kamarády. Obrázky smajlíků jsou pro děti v tomto věku snadno pochopitelné a není pro ně složité vyjádřit díky nim své pocity. Také není pro ně těžké ho nakreslit. Při distanční výuce, která v tomto školním roce proběhla, jsem si s žáky vyzkoušela hodnotit hodinu, kterou jsme absolvovali. Žáků jsem se postupně ptala např. na otázky: Jak jste se měli o víkendu? Jak se Vám líbila dnešní hodina? Jak se dnes cítíte? Žáci pomocí mazací tabulky a fixu nakreslili daného smajlíka, kterého pak ukázali na obrazovce.

Reflexe učitele

Podarilo se mi docílit, aby žáci přemýšleli o tom, jaká byla hodina, co se naučili, co ve škole dělali. Naučili se školu, vyučování a sebe hodnotit. V budoucnu by pro ně mohlo být jednodušší si uvědomit, přemýšlet o tom, co ještě neumějí, na co by se měli zaměřit, co se doučit. Chtěla bych dojít k tomu, že se žáci budou sami s použitím nebo bez použití smajlíků hodnotit, jak o hodině pracovali, co jim v hodině ještě nešlo, co by měli zlepšit.

Občas je pro některé žáky jednodušší „svézt se s davem“, dát smajlíka takového jako kamarádi.

Na základě vyplněného dotazníku se dozvím, jak své učení a výsledky vidí žák. Naslouchám žákovi, respektuji jeho názor.

Reflexe žáků

Někteří žáci se před ostatními stydí mluvit o tom, že jim něco nejde, bojí se posměchu od ostatních. Toto hodnocení je pro ně jednodušší a vidí, že i spolužák může mít s něčím problémy. Postupně si zvykne a naučí se mluvit o tom, co mu ještě nejde, co by měl zlepšit nebo co se ještě musí naučit.

Ve vyšším ročníku nemusí někteří žáci brát vyplňování zodpovědně. Pro zábavu ostatních např. vybarví všechny 😞.

Reakce žáků na tuto techniku: Dívky pracují zodpovědně, pomalu, vybarvují smajlíky bez přetahování, více nad tím přemýšlejí. Chlapci nelpí tolik na tom, aby to měli hezky vybarvené, možná čím rychleji, tím lépe. Řekla bych, že jim je tak trochu jedno, co vybarví.

Od začátku školního roku jsme pracovali s hodnocením, při kterém žáci na vyrobeném semaforu kolíčkovali červenou, oranžovou nebo zelenou barvu a postupně měli říct, proč zakolíčkovali danou barvu. Kolíčkovali jsme hlavně z důvodu, že žáci ještě neuměli číst a bylo to rychlé. Při online výuce pak kreslili na mazací tabulku „smajlíky“. Po návratu do školy jsem zavedla dotazník. Chtěla jsem vyzkoušet něco nového, zjistit, zda v tom pokračovat i dál, nebo zkusit ve 2. třídě něco nového.

Všichni tři žáci na videonahrávce jsou šikovní, mají velký všeobecný rozhled. Chlapce trochu svazovalo to, že je natáčím. Chlapec v bílém je chytrý, šikovný, plynule čte, píše bez chyb. Občas se více zajímá o ostatní, a ne o svou práci. Dívka je velmi oblíbená ve třídě, jak mezi chlapci, tak i dívkami. Některé k ní vzhlížejí. Má velkou slovní zásobu, nestydí se před ostatními, celkově ráda vypráví. Než nastoupila do školy, už plyně četla. Chlapec v zeleném je sportovně založený, hraje hokej, je rybář. Zajímá se o přírodu, ví spoustu zajímavostí. Má staršího bratra, proto je v některých věcech vyspělejší než ostatní děti ze třídy.

Doporučení při využití v praxi

Pro první až třetí třídu jsou zcela dostačující 3 smajlíci. Od čtvrtého ročníku lze zařadit pětistupňovou škálu, která by mohla být využita pro hodnocení známkou.

Jak jsem již uvedla výše, někteří žáci nemusí brát vyplňování zodpovědně. Aby se stali zajímavými před ostatními, vyplní např. všechny 😞.

Pokud budou žáci více mluvit před ostatními, budou se zbavovat ostychu a později jim přijde už normální a běžné vyjadřovat se před ostatními. Také je třeba žáky od začátku upozorňovat na to, že když mluví jeden, ostatní poslouchají, respektují to, co říká, že každý může mít jiný pohled na věc.

IV. Přílohy, které dokumentují daný postup formativního hodnocení:

Příloha 1: Sebehodnotící dotazník – nevyplněný

Příloha 2: Sebehodnotící dotazník – vyplněný

Příloha 3: Fotodokumentace při vyplňování

Příloha 4: Sebehodnocení žáka 1 (video)

Příloha 5: Sebehodnocení žáka 2 (video)

Příloha 6: Sebehodnocení žáka 3 (video)

Žáci na videu měli zhodnotit, co, jak a proč vyplnili. Měli celkově zhodnotit týden. Žáci jsou svázáni videem, proto pokládám návodné otázky.

V celém materiálu (včetně příloh) jsou použity fotografie, pracovní listy, obrázky, grafy atd. autora (pokud není uvedeno jinak). Fotografie jsou zároveň v souladu s GDPR.

